

Dnr KS 2018-547

Yttrande från Götene kommun angående Särskilda persontransporter – moderniserad lagstiftning för ökad samordning (SOU 2018:58). Dnr N2018/03947/MRT

Götene kommun instämmer med Svenska Färdtjänstföreningen att intentionerna med förslaget till den nya lagstiftningen, det vill säga ökad effektivitet och minskat behov av särlösningar via en överföring till allmänna kommunikationer kommer att gå om intet om utredningens förslag genomförs.

Utredningens förslag är en återgång till att betrakta färdtjänst och riksfärdtjänst som en särslagstiftning vilken inte syftar till en normalisering. Visioner och framåtblick saknas och flera nya begrepp införs som gör lagstiftningen mer otydlig och rent av felaktig. En ökning av antalet äldre människor är att vänta, vilket kommer att öka behovet av färdtjänst om man inte vidtar åtgärder som stödjer alternativa resesätt. Avsaknad av styrning mot kollektivtrafiken samt minskad samordning innebär också att man går emot riksdagens miljömål i Agenda 2030.

Om en resenär är tveksam till en resa med kollektivtrafik ska färdtjänst beviljas. En sådan skrivning sätter hela myndighetsutövningen ur spel, då det är den enskilde som ska avgöra vad denne anser vara möjligt eller inte. I många fall visar det sig att det går att använda allmänna kommunikationer. Samhället har investerat stora summor i olika former av tillgänglighetsanpassningar, men utredningen tar inte upp hur dessa investeringar ska nyttjas.

Utredningen föreslår att man ska få välja utförare inom färdtjänst. Detta är en stor förändring som innebär kostnadsökningar och risk för diskriminering. Man har också tagit bort möjligheten att förena tillståndet med villkor, vilket får stora konsekvenser. Begreppet assistans införs utan att det klargörs vad det betyder.

I det nya lagförslaget framkommer att det är *funktionsnedsättningen* som ska bedömas vid prövning om rätt till färdtjänst föreligger. Detta är en förändring jämfört med dagens lagstiftning där det är *funktionshindret* som ska prövas. Grund för tillstånd måste bedömas utifrån det individuella funktionshindret, det vill säga det faktiska funktionshinder som detta faktiskt och konkret medför.

Utifrån de anpassningar som fortlöpande sker i samhället och i den allmänna kollektivtrafiken är det viktigt att skilja mellan funktionsnedsättning och funktionshinder. I annat fall kan anpassningar, ofta till mycket höga samhällskostnader, bli näst intill meningslösa och inte komma att påverka resandet med färdtjänst och riksfärdtjänst.

Utredningen föreslår att riksfärdtjänst ska gälla mellan två adresser i stället för som i dag två kommuner. Att ändra i lagen innebär ökade kostnader för tillståndsgivarna och en favorisering av biltransporter på bekostnad av kollektivtrafiken. Endast om en resa inte kan genomföras med allmänna kommunikationer ska annat färd sätt väljas.

Utredningens förslag om utökad rätt att ta med hjälpmedel innebär att möjligheten att effektivisera och öka samplaneringen till stor del går om intet.

För att färdtjänst ska bli en relevant transportform för personer som behöver hjälpmedel för att kunna förflytta sig vid framkomst och för att kunna utträta sitt ärende behöver möjligheten att ta med förflyttningshjälpmedel beaktas. Rimligt är att de hjälpmedel som krävs för resans genomförande samt för möjligheten att ta sig till och från fordonet samt förflytta sig för att utträta resans ärende får tas med. Även detta kan innebära gränsdragningsproblem men utesluter hjälpmedel av typen toalettförhöjningar, mobila personlyftar, ståskal och tippbrädor.

Om promenadskoter omfattas av de hjälpmedel som får tas med vid resa kommer samplanering mellan särskild och allmän kollektivtrafik att försvåras eller omöjliggöras.

Arbetsmiljölagen och förarens möjlighet att hantera olika hjälpmedel är inte belyst i utredningen. De begrepp som utredningen använder är inte konsekventa. Till exempel används begreppen "föreskrivet", "individuellt utprovat" och "individuellt förskrivet" [hjälpmedel] som synonymer. Ett hjälpmedel, till exempel en rollator, kan vara individuellt förskrivet utan att vara individuellt utprovad. Vad som avses är troligen förskrivet hjälpmedel.

Resorna med riksfärdtjänst kommer att i ökad omfattning behöva genomföras med specialfordon istället för allmänna kommunikationer, eftersom skotrarna normalt sett inte kan transporteras på fjärrtåg eller bussar. I samtliga fall då hjälpmedel får tas med vid resa gäller att de ska vara personligt förskrivna och anpassade för transport med i förekommande fall markerade fästpunkter/fästöglor.

De särskilda persontransporterna har inte kunnat och kommer inte kunna agera transportör för omfattande hjälpmedel avsedda att användas uteslutande på vistelseorten.

Utredningen har knutit till sig en expertgrupp bestående av representanter från olika statliga myndigheter såsom Transportstyrelsen, Myndigheten för delaktighet, Trafikanalys, Näringsdepartementet, Utbildningsdepartementet och Socialdepartementet. Därutöver har Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Svensk Kollektivtrafik ingått i expertgruppen.

Svenska Färdtjänstföreningen har tidigare påtalat att juridiska expertkunskaper inom området inte har funnits med i expertgruppen.

Vänliga hälsningar

Kommunstyrelsen, Götene kommun

genom Åsa Karlsson, kommunstyrelsens ordförande

Yttrande enligt delegationsordning, kommunstyrelsen Götene kommun (Ordförandens beslut i brådskande ärenden KL 6 kap 39 § (tidigare 36 §)